

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea” cu „Foata Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 120 Lei pe an, 60 Lei pe 1/2 an, 30 Lei pe 1/4 de an

Pentru țărani, preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: „Libertatea” cu „Foata Interesantă” și „Plugarul

Luminat” 100 Lei pe an, 50 Lei pe jumătate de an 25 Lei pe un pătrar de an. — Deosebite, toate nu se dau.

Pentru străinătate: Iugoslavia, Cehoslovacia 200 Lei. — Pentru America, 200 Lei pe an, trimiși prin cec de bancă tot la Orăștie

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foata pentru popor. | Directori, Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie Trans.

Cuvântarea M. S. Regelui la instalarea Patriarhului.

— Cu frumoase priviri și luare de învățături din trecut. —

*Inalt prea sfințite
și ferisite Părinte.*

Pe cât de fericit eram, când ai fost chemat de peste Munții liberi prin vitejia ostașului și virtuțile poporului, la păstoria Metropoliei Ungro-Vlahiei, pe atât de fericit sunt astăzi, când îți încredințez Cârja de Patriarh al Bisericii ortodoxe române, după ce Sf. Sinod, împreună cu Adunările Naționale, au ridicat Scaunul Arhiepiscopal și Mitropolitul al Ungro-Vlahiei, la rangul de Scaun Patriarhal.

Din timpul Basarabilor și Mușatinilor, descălecători de Țară, cari au pus temelile neperitoare ale Mitropoliilor Ungro-Vlahiei și Moldovei, nu s'a înscris o pagină mai strălucită în istoria Bisericii Ortodoxe Române, ca aceea înfăptuită în anul acesta, prin înălțarea la rangul de Patriarh al Primatului României.

Istoria Națională ne dovedește, că la noi Românii Nașionea și Religia au fost pururea strâns unite. Biserica s'a înfiripat pe începutul, la adăpostul codrilor, odată cu formarea limbii, a naționalității și a Statului. *Statul a crescut împreună cu Biserica. Voevozii apărură Biserica și Biserica era mângăierea și întărirea Voevoziilor.* Limba s'a crețat una și nedespărțită prin Biserica și peste hotarele vremelnice, dela Oltenia întâelor locașuri mănăstirești, până la Maramureșul care ne-a dat întâiele Monumente de limbă românească. Iar dăhui național a urmat acestei dezvoltări unitare a limbii și a culturii.

Dar rolul Bisericii noastre Naționale a trecut și dincolo de hotarele de miazăzi, după sfârșitul împărăției de Răsărit. Cu mână largă, Voevozii români, în locul împărățiilor creștine căzute, au fost ocrotitori și înjătători pentru întregul Răsărit creștin, unde atâtea minie locașuri păstrează amintiri ale Voevoziilor noștri, apărători și credinși și bogăți militari ai Sfintelor Biserici apăsate sub călcăialul păgânului. Incepând cu Sf. Nifon, Patriarhul

Constantinopolitan, câți Patriarhi și câte fețe înalte bisericesti din întregul Răsărit nu s'au perindat prin țările Române, unde todeauna găseau bogat adăpost și mângăere creștină.

Dreptatea învinge, după veacuri de muncă și de jertfă răbătătoare ale poporului în întregimeea sa, de sus până jos, și ale clerului, mic și mare, după atâtea fapte mari și creștinești ale Voevoziilor noștri.

Atot paternicul ne-a învrednicit, ca odată cu împlinirea unității Statului Român, în hotarele sale firești și după organizarea unitară a întregii Biserici Ortodoxe Române, să avem rara fericire de a vedea înfrințată cea mai înaltă treaptă Bisericească: Patriarhia.

*Inalt prea sfințite și
prea ferisite Părinte.*

Faci amintire despre legea pentru unificarea Bisericii Române în toate ținuturile. Bun lucru s'a făcut și sunt sigur că Inalt Prea Sfinția Ta, îți vei pune tot sufletul pentru această lege de unificare sufletească. Avem nădejde, că prin învățătura bisericii noastre, care ne-a dat în cursul veacurilor, unitatea de limbă și de simțire, vom ajunge mai grabnic și mai pacinic la acea măsură de unificare sufletească, de care însetoșează sufletele taturor basilor Români, așa cum dorește cerbul de izvoarele apelor.

Din unificarea sufletească ies operele mari de gândire și de simțire și răsplata meritată va fi adusă Bisericii noastre, care va ajuta poporul spre înfăptuirea acestui țel pământesc.

Salutând în mijlocul nostru pe toți solii bisericilor ortodoxe din țările vecine și amice, nu mă îndouez că ei ne aduc bunăvoința Bisericii lor spre, pentru o creștină bună concințare, pe temelul învățăturilor de dragoste și de bună înțelegere ale Măntuitorului nostru Iisus Hristos.

*Inalt prea sfințite și
prea ferisite Părinte.*

Țărâniea română al căreia vre-

nic fiu ești, poate fi mândră că ne-a dat din sânul ei pe cel dintâi Patriarh al Bisericii noastre naționale. Și Eu, cel dintâi Rege al României întregite, mulțumindu-ți din toată inima, în numele Reginei, al Meu și al Familiei Mele, pentru cuvântul plin de dragoste și credință ce Mi-ai adresat, îți urez mulți și fericiți ani...

Parlamentul.

Sfatul Țării s'a deschis de nou.

În ședința dela 2 Nov. deputatul Juca a înaintat un plan de lege, prin care se cere, ca acei tineri, cari, deși erau prea tineri pentru serviciu în armată, au făcut și ei în război slujbe în folosul armatei ca Cercetași, și armata îi pune ca păzitori prin gări și pe la poșta, și au suferit răni și vătămări trupesti, — să fie înaintați la gradul de sublocotenenți în rezervă, dându-li-se penzia de invalizi de războiu ce se dă acestui grad.

— Dl. deputat Dr. Lascu, arată că la Brașov primăria (săsașă) dă cu o păcătoasă ușurință Certificate de „cetățeni” la toți veneticii (zile pe nume: la toți Jidanii!) și aceia sunt îndată luați în listele de „alegători”, pe când mulți români băștinași au fost lăsați afară din liste! — Cere guvernului să facă ordine la acea primărie (ba la încă o sută și o mie din țară!)

— Desbătându-se planul de răspuns ce e a se da la Cuvântul Tronului (Cuvântul Regelui), cu care a fost deschis parlamentul la 15 Octombrie, — a luat cuvânt deputatul ungar Sándor Jozsef, spunând că politica de naționalități (adecă față de popoarele streine din țară), pe care o face guvernul și a cărei program e oglindit în Cuvântul Tronului, este mult mai rea cu popoarele minoritare (neromâne) din țară, decum era politica guvernelor dela Budapesta, față de popoarele nemaghiare din Ungaria. Își arată nădejdea că sub guvernul ce va veni (după plecarea liberalilor) le va fi și lor mai bine. Își leagă toată nădejdea de guvernul ce va urma, și încheie cu strigarea: „Să trăiască opoziția unită” (adecă partidele național și

țărănesc, dela cari ungurii așteaptă mari schimbări în folosul lor).

Dl. Revizor Anastasiu — tace.

— Și e rugat să grăiască —

Intre învățătorii din județ scârba pentru fapta Revizorului Școlar dela Deva, Anastasiu, e mare. Am întâlnit mai mulți cari își arătau indignarea lor dreaptă, că au fost siliți să cumpere cărțile școlare datorite de Statul Român, — dela un Jidan, când avem în județ vre-o 6 Librării românești. Unul din ei se-a rugat, ca, întrucât Revizorul nu dă un răspuns lămuritor până la tipărirea numărului nou din „Libertatea”, să-i punem următoarea întrebare publică:

1. Să binevoiască d. Revizor Școlar Anastasiu dela Deva, să deo lămurire publică, arătându-ne: cari interese superioare de stat și de educație națională, l'au îndemnat a împinge de spate pe toți învățătorii a căror școli au ajuns la câte-un dar de al Statului, să meargă să-și ridice darul dela Jidanul Lauer?

2. „Gurile rele”, de cari noi ne lăpădam cu amândouă mâinile și pe cari nu le luăm în seamă, bârlesc acum, în chip firesc, Revizoratul, spunând că interese materiale au jucat aci rolul, că adecă cineva dela Revizorat, pentru foloase materiale personale, a sfătuit rău pe d. Revizor a se face „ingurul ocrotitor” al Jidanului, nesocotind cele 6 librării românești și a porunci dascălilor noștri, cari sunt buni Români, a se duce numai la acel Jidan!

În fața acestor bârfeli, d. Revizor școlar e dator să deo desmințire hotărâtă, bărbătească, tare. Căci acel Revizorat nu e o casă particulară a culva, nici d. Revizor nu e acolo un particular. Acolo e o slujbă de obște a țării, și anume o slujbă care stă în fruntea Școlii noastre naționale, într'un județ mare și românesc ca al Hunedoarei. Și aceste școli au să fie atelierele în cari se lucrează și se dau forme sufletului poporului nostru. Nu putem rămânea nepăsători față de ținuta școlilor noastre cari ne cresc copii, iar cum ele își primesc îndumarea dela Revizorii școlari, nu ne poate fi tot atâta de ținută au domni revizori, ce pildă de iubire de neam și de patrie dau ei înșii, după cari au să se facă și învățătorii.

Dl. Revizor, acolo în scaunul dăscă, nu e un particular carecure, e omul țării, omul neamului, care să ne slujească și nouă, singuraticilor cetățeni, ca pildă îndrumătoare în viață.

După cele întâmplate cu darul Statului român, ajuns în bra-

felé unui Jidan dela caré să meargă școlile românești să-l primească, — Revizoratul Școlar din Deva e departe de a reprezenta interesele neamului românesc și a statului românesc — și de aceea dl Revizor Anastasiu e dator să dea o lămurire, că: de ce a făcut cum a făcut?

Să declare în public, că n'a avut nici dsa personal, nici alții dela Revizorat, nici un interes material, când au trecut peste librăriile românești și au îmbrățișat pe Jidanul Laufer.

Atât e tot ce-i cere lumăa.

Și dacă dă această declarație, noi vom fi cu toții mulțumiți, socotind tot lucrul ca greșala unui om care nu știa că este vre-o deosebire între Jidan și Român, dar poate o va ști pe viitor.

Vom fi împăcați, că dară, vaza unei deregătorii de obște românești nu a fost știrbită prin cele întâmplate, și-l vom crede pe cuvânt.

Iar Jidanul, care el știe mai bine ca toți, ce-i drept în acest lucru, va fi împăcat și el — sau va râde în pumni de declarația dlui Revizor.

Așezarea Patriarhiei.

Solii bisericilor ortodoxe din multe țări ale Răsăritului, a tuturor țărilor vecine, adunați la București, pentru înălțarea Metropoliei ortodoxe din București la rangul de Patriarhie.

Dumineca trecută au avut loc la București sărbări mari și deosebite bisericești. După ce Românii din toate țările au fost adunați la un loc, avându-se în vedere numărul mare al lor, cari s'au în religia cea în care s'a trezit și în care a trăit aproape două mil de ani acest popor, — număr care atinge azi 11 milioane, — și având în vedere, că popoarele ortodoxe din jur, cel sîrbesc, cel grecesc, cel rusesc, toate și-au înălțat bisericile lor la rang de Patriarhie, — stăpânirea României întregite și Sfatul Țării, au ținut, că nu mai pot lăsa nici biserica ortodoxă Română, care e azi, după cea rusească, cea mai mare, cu credincioși mai numeroși în Răsărit, la rangul de Metropolie atârând de Patriarhia din Constantinopol, cea atât de zguduită de stăpânirea turcească a acelei cetăți, — și că trebuie ridicată și Metropolia dela București la rangul de Patriarhie, alături de cea din Constantinopol, din Sîrbia, din Rusia și celelalte din Răsărit.

Parada înălțării acesteia, a Metropoliei la Patriarhie, a fost îndeplinită Dumineca trecută. Au venit la București de au luat parte la însemnata sărbare bisericească: Mitropolitul Antonie al Kievului, Ioachim al Calcedonului, Ghermanos al Sardeonului, Fotios al Darsului, Polcarp al Trichiei, Dionisie al Varșoviei, Dositeus al Ierusalimului, Neofit al Vidinului și Emilian al Timocului, arhierul Nicolici locuitor al episcopului de Timișoara; apoi Mitropolitul și Episcopii din Țară: Pimen al Moldovei, Nicolae al Ardealului, Nectarie al Baco-vinei și Garié al Basarabiei, episcopii Comșa al Aradului, Iacov al

Hușilor, Roman al Oradei-mari, Vartolomeu al Râmnicului. Ghenadie al Buzdului, Iosif al Caransebeșului, Iustinian al Cetății-Albe și dr. Stroe episcop militar; arhierii Eugen Humulescu, George Silistreanu, Ilarion Mircea și Filaret Musta, — apoi toți Miniștrii și Capii Deregătorilor înalte din țară.

În fața tuturor s'a slujit întâi sfânta Liturgie la Biserica Metropoliei, apoi la ora 10^{1/2} lumăa a plecat dela Curtea Metropoliei în cortegiu de paradă spre Palatul Regal. Patriarhul a fost dus în trăsură Regală, însoțit de Miniștrul Cultelor.

La Palat fețele înalte adunate pentru a fi față la însemnatul fapt, erau și mai multe: Aci erau Miniștrii țărilor streine aliații la București: al Angliei, Elveției, Japoniei, Belgiei, Greciei, Poloniei, apoi Mitropolitul gr.-cat. al Blajului Dr. Saciu, Episcopul catolic Majláth dela Alba-Iulia, Episcopul săsesc Schullerus, episcopul calvin Dr. Nagy din Cluj, Hoge (preotul) turcesc și Rabinul din București, apoi numeroși senatori și deputați și foști miniștrii, și toți Generalii din București.

La ora 11. M. S. Regele, încunjurat de Familia Regală și Curtenii, a intrat în Sala Tronului. Îndată au fost conduși în sală și Patriarhul, Arhierii, Miniștrii și toți însoțitorii.

Miniștrul Cultelor, Lăpădatu, a predat M. Sale Regelui Cârja cea nouă și strălucitoare de Patriarhie, pe care M. S. Regele a dat-o în mâna Patriarhului zicând:

„Îți lucrez cârja patriarhală și îți urez să păstorești în pace pe dreptcredincioșii țării.

La aceasta Patriarhul a răspuns prin o cuvântare sărbătorească, arătând însemnătatea celor ce se fac.

La vorbirea Patriarhului, a răspuns M. S. Regele prin cuvintele din fruntea foii, pline de luminoase priviri în trecutul neamului acestuia românesc cel atât de legat de biserica lui, și cu priviri în viitorul mare ce ne așteaptă. Dăm în întregime cuvântul Regelui, fiind el plin de înțelepciune și de învățătură.

*

După Cuvântul M. Sale Regelui a urmat o vedere mișcătoare: M. S. Regele și Regina și Principele de Coroană și Principele, s'au coborât din jurul Tronului la Patriarh și fericindu-l, l-au sărutat mâna, în semn grăitor, că stăpânirea lumească se pleacă înaintea sfintei biserici și a înălților ei slujitori, cari închipe aci stăpânirea lui Dzeu.

Patriarhul a fost apoi felicitat de cei de față, și de aci a fost condus napoi la Patriarhie — cale destul de lungă, — pe jos, urmat de toți Arhierii și Solii Patriarhilor celorlalte, între cântec de coruri și în sunetul clopotelor din toată capitala.

Un fior sfânt a străbătut inimile urlașei mulțimi ce umplea străzile,

pe unde trecea mărșul convoiului cu atâta Patriarhi și Mitropoliți și Episcopi.

Ajunși la Curtea Patriarhiei, au intrat în Biserică și au mai făcut scurtă slujbă, pentru-ca, cel-ce a primit Cârja din mâna Regelui, să primească și binecuvântarea Sfintei Biserici din soborul sfinților Patriarhi și Arhierii adunați. După ce l'au îmbrăcat pe I. P. S. Mitropolitul Primat Cristea în halna de Patriarh, de stofă albă, în odăjdii

Solii unor vremuri mai bune

„Liga Apărării Naționale-Creștine“

ține adunări foarte bine cercetate și trezește poporul la înțelegerea cea dreaptă a stărilor de lucruri din țară.

— Dl Prof. Cuza a primit ca un sol al mântuirii.

Duminecă în 25 Octombrie și Luni (Sfântul Dumitru) dl profesor Cuza, însoțit de d. Colonel în rez. Niculcea și 12 studenți, a cutreerat județul Botoșani (în Moldova), județ foarte mîncat de molliile ijdovești, și a ținut în acele 2 zile 17 întruniri populare în 17 comune, înainte înștiințate despre sosirea dsale. În fiecare comună îi așteptau mil de țărani. Dl Cuza și însoțitorii soseau în fuga automobilelor, ținând poporul adunat vorbiri cam un clas, îl luminau că ce primejdie îl paște și la ce luptă e chemat de „Liga Apărării Naționale creștine“, poporul promitea (făgăduia) tot sprignul său, jura pe asta, și solii unor vremuri mai bune plecau îndată în comuna vecină, pentru a duce și acolo propovedania lor înviorătoare de suflete. Așa au cutreerat în 2 zile 17 sate. Ei nu au spus satelor să vie ele la dânsii, ci s'au dus dânsii la ele, — și pe unde trec, lasă lumină în minți și foc sfânt în suflete.

În multe locuri poliția și deregătorii le-au făcut greutăți, li-au pus pedeci fel și fel, un student a fost rănit de un polițiat fără minte, care credea că apără „țara“ pe când el era apărătorul celor ce vor peirea acestei țări și a neamului nostru din ea!

Luminează, Doamne, mintea polițistilor și jandarmilor noștri, ca să poată judeca și ei cu capul lor, că unde e bine a fi strașnic: volcos, și unde a fi — Român și creștin!

La Galați.

Iar Duminecă la 1 Nov. d. prof. Cuza, urmat de numeroși însoțitori, a fost la Galați, în acest uriaș furnicar de viață negustorească, dar în care, pe lângă Români, Greci, Ruși și alți negustori creștini, mai mult de jumătate sunt Jidani. E Galațul foarte ijdovit. Aci s'a dus d. prof. Cuza, să ducă chemarea la luptă pentru vremuri mai bune, pentru a face din Galați un oraș aievea românesc și creștin, nu ce e azi, vespar ijdovesc.

Poliția a făcut toate șicanele, a pus foarte piedecile, ca adunarea să nu se poată ține, noua evangheliă să nu se poată vesti! A închis cu

speciale (cele anume făcute), aduse dela Paris, cari sunt foarte strălucite!, — i-au cântat Corurile „Vrednic este“.

La orele 2 s'a dat o masă în Palatul Adunării Deputaților, cu vorbiri sărbătorești, iar seara a fost masă mare la Palatul Regal, la care M. Sa Regele a rostit o nouă vorbire foarte frumoasă și înțeleaptă.

Au fost sărbări însemnate cele de Dumineca trecută la București.

brâu de polițisti o grădină în care era să se țină adunarea. Dacă lumea s'a grămădit în Grădina publică (în Parc), a fost scoasă și de acolo de poliție. Atunci credincioșii „Ligei A. N. Creștine“ s'au adunat într-o curte din Bulevardul Carol. Poliția voia s'o alunge și de aci. Dar lumea sa împotrivi. Aci nu e grădină publică, nu e stradă, e curtea unui cetățean. El poate primi pe cine vrea în ea!

Aci s'a ținut adunarea. Dl Cuza' sosit pe la ora 10, a fost primit cu însuflețire de nedescris. Un cinstit picher de Cale Ferată, d. Stolan, a făcut repede o „tribună“ (loc înălțat, pentru vorbitor). Aci au vorbit: dl adv. Donca-Manea, înmormosul cap al organizației „Ligei“ la Galați, apoi d. Filipide și d. prof. Cuza. Într'aceia iaca vin alergând, la fața locului: Prefectul de Poliție, Prefectul județului, poliție multă și platoane de soldați. Dar adunarea nu s'a mai putut opri. După ce vorbitorii și au spus cuvântările lor dătătoare de suflet nou, — au plecat cu dl prof. Cuza în frunte, în mare convoiu, prin str. „Domnească“ cea mai de frunte din oraș, până la marea biserică Catedrală. Mare parte din lume a intrat în biserică, căci mai departe, spre inima orașului, convoiul nu a fost lăsat să înainteze. Cordoane puternice de poliție și armată, a oprit înaintarea.

Ca să dovedească că sunt oameni de ordine, cari au un lucru cu mult mai mare de împlinit în această țară, decât să se lupte ori să se bată cu o poliție ce nu știe ce face („Părinte, iartă-le lor că nu știu ce fac“), — lumea, la sfatul și dorința dlui prof. Cuza, s'a împrăștiat în liniște, dar cu atât mai hotărâtă pentru lupta mântuitoare de neam la care e chemată.

— După amiază d. prof. Cuza a cercetat, cu numeroși însoțitori, încă 3 comune din jurul Galaților: Branștea, Pechea și Cudalbi. Prefectul județului, ne mai având liniște, a luat-o și el la drum și a stat toată după amiaza în comuna Pechea, unde sunt mulți jidani, — ca să nu le facă cumva cineva vre-o morișcă în percluni.

Dl Cuza a fost peste tot locul

șteptat de popor numărös și asaltat cu evlavie.

In curând nădăjdum să-l avem la câteva mari adunări și în Ardeal și Bănat.

Membri noi ai

Comitetului conducător.

In ședința dela 25 Oct. ținută la București, Comitetul Central al „Ligii Apărării Naționale Creștine”, având în vedere vrednicia multora din mișcare, și mai având câteva locuri goale, a cooptat (ales) în Comitetul conducător încă pe următorii domni, cari au multă vrednicie pentru mișcare:

Di adv. Paul Iliescu, din București, luminatul conducător al frumoșelor apărări în marile procese studențești; apoi pe dnii: General Dr. Macridescu, General Tarnovsch, Prof. Găvănescu, T. Tăranu, Căpitan invalid Gh. Beleuță, iar ca reprezentant al inimioasei tinerimi, care a dat din sufletul ei atâta suflet mișcării în anii din urmă, pe d. Corneliu Zelea Codreanu, adv., acum înscris la Doctorat în Franța, la Grenoble. — Astfel Comitetul s'a întregit cu bărbați plini de vrednicie și de cari se pot lega cele mai drepte nădejdi.

Pentru

„Căminul Cult. Creștin”.

(Casa Studenților).

Di George Ghimescu din Detroit, Mich. (America) a trimis 1800 Lei, ajutor pentru Cămin, primii dela Gh. Ghimescu 2 doll. C. Constantinescu, P. Albu și Eug. Poștu, câte 1 doll.

Di George Schiopescu din Detroit, Mich., 500 Lei pentru Cămin.

Mihai Florinca din Miniș, 45 Lei.

Di Paul Vuic din Crystal-Hall, Sask (Canada) trimițând abonamentul la foaie a adaus 640 Lei și pentru Cămin

Di Ion Vaslu, dela Școala de Arte și meserii din Tg. Mureș, ne-a trimis 350 Lei pe cari i-a adunat cu ocazia nunții alor doi tineri: V. Vaslu și Maria V. din Lechința (J. Turda Ar.) — Deu Dzeu noroc celor ce au legat de nunta lor pomenirea unei lapte frumoase ca aceasta.

De tot de azi . Lei 2490.—

Din Nr-ii trecuți „ 125.302.—

Dă tot la „Lib.” Lei 127.792.—

Dar în hrana.

In 21 Octobree, di Constantin Gheorghiu, fost Director de Prefectură, din Focșani (Str. Rozali 1.) a trimis un prețios dar pentru tinerii lucrători la Căminul Cultural dela Iași, anume una oca veche de unt topit.

Tinerii l'au primit cu mare bucurie și i aduc institutului bun vot al lor, mari mulțumite.

Tablourile studențești

Am mai primit din America, dela: Dna Maria Muntean din Warren, Ohio., Lei 3200, adunați dela următorii:

Nick Secui 2 doll; — câte 1 dollar: Simion Vesa, G. Macarie, Sofia Bratu, Nicu Egoi, Ion Duja, Rafila Făgălean, George Savu; — câte 50 cenți: N. Ursu, D. Dateș, I. Baciu, T. Reșca, Ana Rusu, P. Zafiu, I. Gărbănean, I. T. Bela, P. Popa-Dacu, D. Bogdan, Ana Achim, I. Marta, Zosin Hamaș și Floria Ștefin, — cari ni s'au trimis în suma de Lei 3200.

Di Boroș din Cleveland, Ohio, a trimis 300 Lei pentru câteva tablouri studențești vândute lui W. Bozdog (de 50 cenți), și Lucreției Dărămuș (de 1 doll.)

Suma de azi . . Lei 3.509.—

Din Nr. 42 . . . 130.376.—

De tot, pt. tabl. Lei 133.876.—

— **Indreptare.** In numărul nostru 38 am publicat frumosul ce a venit Căminului, din orașul Warren, Ohio dela cinstitul și bunul sprijinitor Nicolae Bălțat, de fei din Doștat (jud. Alba Iaf). Din greșală s'a scris acolo Ion Bălțat, în loc de Nicolae, ceea ce prin aceasta indreptăm, rugând pe cinstitul adunător de deruri să lerte greșala făcută în graba muncii.

O descoperire izbitoare!

Germania face spionajul intim în România, prin societatea de anunțuri „Rudolf Mosse”.

Tot nu ne vom trezi a face deosebire între întreprinderile românești și cele streine?

„Universul” dela 2 Nov. aduce o știre de o însemnătate mare: De curând (de 2-3 ani) s'a așezat în România o mare Cancelarie de de adunat anunțuri (publicațiuni, reclame) de tot felul, de pe la negustori și întreprinderi, pe cari le dă foilor pe plată, luându și ea cam a 2 a, a 4-a parte, pentru că le mijlocește. Societatea e jidovească și își are scaunul în Berlin.

Așezată și în București, cu filiale în Timișoara, Cluj, Oradea-Mare, ea s'a apucat să scoată de sub tipar o carte mare, zisă „Anuarul Românii”, în care să cuprindă arătări, despre starea țării în toate privințele: ca negoș, ca meserii, ca industrie, ca bănci, ca întreprinderi, ca gazetărie, ca bogăție a orașelor, a ținuturilor, chiar ca armată... O carte care știe tot, și arată la lumea mare cum stă țara noastră, — lucru pe care abia de-l pot face oamenii bine știutori din toate Ministeriile la oiață.

Siguranței Statului i-s'a părut că prea multe vreau să știe acești domni streini, și i-a luat la ochi, așa în taină. Și iacă ce-a aflat:

Întreprinderea lucrează în țară cu foarte mari perderi, — totuși lucrează înainte! Și pentru ca să poată ști tot ce vrea, cu ori ce preț. Ea a rugat pe anumiți slujbași din Deregătorile țării, cari știu lucruri pe care nu le poate ști toată lumea, să primească dela ei, dela cancelaria de anunțuri, o plată frumoasă lunară, nu ca plată, ci ca cinste, pentru ca să le înlesnească câștigarea datelor (știrilor) de cari au lipsă la facerea „Anuarului Românii”, a aceluși cărți care va fi o „oglinză a țării”... Au căutat să-și câștige „bunăvoința” chiar a unor funcționari de prin ministeriul de războiu.

La sfârșitul săptămânii trecute, Siguranța s'a dus la cancelaria lor, și a făcut o cercetare, în firul căreia s'au descoperit lucruri foarte îngreunătoare pentru casa de anunțuri: Multe din datelē cele mai

de seamă pe care ea le-a adunat pentru cartea din vorbă, nu mai erau aci: erau trimise la Berlin! S'a aflat un geamantan (cofăr) gata de drum, pe numele lui Arthur Scharfman din Cernăuți. Nu trimiteau lucrurile de-adreptul la Berlin, ca să nu bată la ochi, ci întâi aci „în țară”, la Jidanul lor din Cernăuți, de aci la Viena, din Viena la locul lor adevărat, la Berlin, — mergând din jidan în jidan. „Brănișteanu” (ce nume frumos românesc!, dar pe el îl chiamă Braunstein), se afla chiar la Berlin pe când se făcea cercetare în Cancelaria mare din București pusă sub conducerea d-sale de... cetățean rumun. S'a aflat că plăteau bine ori-ce „pretenie” cu oamenii din slujbe unde se păstrează taine de ale vieții economice, politice, chiar militare, a țării.

Iacă ce joc de a te descoase, joaca Germania prin trimișii săi, veniți sub formele legale, înființând Cancelarii de toate felurile, — cari de-or aduce ceva, bine, de unde nu, să aducă slujbe de spionaj, atāt.

Această casă streină e, care a putut dobândi în București așiașul „Capitalist”, — dreptul de a lipi înștiințările de tot felul ce se fac într'un oraș așa de mare, și care aduce venit frumos. Nu l'am putut câștiga niște Români ci tocmai — casa streină, evreiască. Rudolf Mosse, din Berlin!

La Cluj acest așiaș îl avea un Român bun di Ghili, tipograf. Primăria l'a dat anul anul trecut „Sindicatului Presei Române din Ardeal” (societății gazetarilor români, ca prin asta să-l ajute. Dar fiindcă în comitetul Sindicatului șed redactori cât români, cât rumuni, sau rumunizați, ne-au făcut „cînstea” de a da acel lucru, așiașului, tot agenților lui Rudolf Mosse aflați în acest Sindicat în persoana unui jidan alungat din Rusia, Leonard Pankerow, și a unor Români cu piștrul jidovești pe suflet. Și a respins Sindicatul ziarștilor dela Cluj imblemântul Românilui Ghili, care a dat mai mult ca Pankerow Mosse, și l'a dat acestuia l., — Acum se vede pe cine a sprijinit Sindicatul ziarștilor român, tras pe sfoară de un jidan și câțiva jidaniți.

Și acum: căutați prin foi și veți vedea, că — tac chitic! Nu iau știre de ce s'a descoperit la București în sarcina lui Rudolf Mosse! Căci au anunțuri dela ei, și, ca să nu-și primejdulască legăturile de câștig dela ei, nu-l stropesc cu un strop de adevăr macar, când Siguranța statului și „Universul” l'au descoperit că cine-mi e.

NOUȚĂȚI

„Asociațiunea”, pentru Mihai Viteazul. Se știe că Domnul român care și-a supus slesii deplin întreg Ardealul, ca nimenea altul până la el, — a fost Mihai Viteazul. E cunoscută bravura cu care el a nimicit la Șelimber (lângă Sibiu) pe potrivnicii săi, înfumurății Principi unguri din Ardeal. Pașii nimănui nu au lăsat urme atât de adânci și trainice în Ardeal, ca al lui Mihai Viteazul, înaintea căruia leșit în poarta cetății dela Alba-Iulia toată nemșimea, cu vădicii papistaș ungur în frunte, de l's'au închinat ca anul cuceritor și Domu al lor...

Urmele lui sfinte voește „Asociațiunea” să le însemne prin monumente vrednice, care să grăiască

tuturor celor-ce trec prin acele locuri, despre marele Voevod valah care a călcat acolo cu picior tare!

La Șelimbăr este și azi „Movila lui Mihai”, și pe acea movilă, Asociațiunea a hotărit să înalte în 8 Noemvrie o prea frumoasă „Troia” (cruce de închinare pentru trecători), în mijloc de frumoase serbări patriotice. Vor ieși la serbare toate Școlile din Sibiu și multă armată; va fi sărbare cu coruri, declamări, masă de pomenire.

Frumos gând a avut Asociațiunea cât s'a hotărit la asta.

Pe când o troia și mai mare, de închinare, pe Câmpia Turzii, unde zac osemintele marelui Voevod?

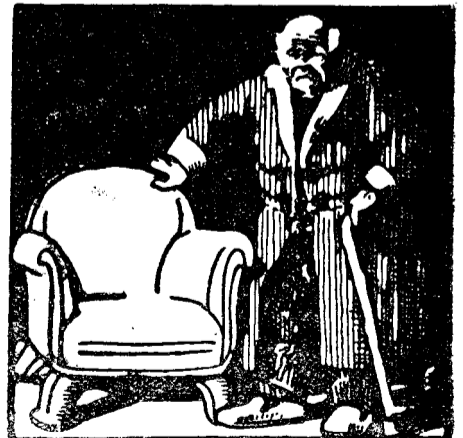
Spolirea banilor de hrană la soldați și la animale. Prin noul buget ce se pregătește de Ministrul de Finanțe pentru anul viitor, se urcă banii de hrană pentru un soldat dele 15 la 17 Lei pe zi, iar pentru nutrețul cailor dela 28 la 30 Lei pe zi.

Nou alesul și întăritul protopop ortodox al Hunedoarei, părintele Vasile Oana, a fost hirotesit întru protopop (protopop) în biserica metropolitană din Sibiu la 25 Oct. de I. P. S. Metropolitul Bălan. Di protopop Oana și-a ocupat postul. Îi dorim, ca unui bun român și bun creștin cum îl știm, — păstorire cu noroc și la mulți ani în fruntea aceluși tract.

Dela Direcțiunea Liceului „Aurel Vlaicu” Orăștie. Aviz. Au sosit la Direcțiune toate certificatele de absolvire și Diplomele de bacalaureat. Demian, director.

O întâmpinare. La serisoarea publicată de noi în Nr. dia 15 Octobree, despre faptul că Școala primară din Simeria n'a fost primită să cerceze Uzinele de fer din Crișeni (Călan), — răspunde Dir. Uzinelor din București, că ea a dat ordin în lunie, să nu se mai dee voie persoanelor particulare a cerceza Uzinele, decât cu învoire dela Direcțiunea Generală. Dacă Școala își cerea și ea voce dela Direcțiunea Generală, aceea cu plăcere îi implinesc cererea. —

Noarile. Văduva Romonița Todor, din Turdaș, a încetat din viață la 30 Oct. în etate de 68 ani. O plâng: fiica sa Maria măr. Lula, preoteasă, Petru Lula, preot, Bobălna, ginere, Maria Lupșor n. Todor, ca soră, — precum și numeroși nepoți și strănepoți. Odihnească o D-zeu cu cei buni ai săi.

Așa vrei să suferi? Nu? Atunci îngrijește-ți corpul cu „Diana” Franzbrantwein căci acest minunat leac de casă, are efect repede și sigur în contra boalelor de Reumă, Gicht, Ișias. Ia sama la numele „Diana”, căci sunt imitațiuni în circulațiune. (522) Iașine. 2— (III)

Ce fac neamurile lui Marmorosch-Blank?

Ce e în firea lor. Iaca câteva isprăvuri de-ale lor:

În Ploești trăia înainte de război un jidan pirlit, H. L. Grossman. În vremea Nemților s'a îmbogățit, stând în slujba acolora, împotriva Românilor. Azi are palat în Ploești, de cel prima. Ai crede că de-acel încolo se va purta și el ca „domnii“.

Aș! Zilele trecute a cerut unui domn român, o mașină de scris, că i-o plătește peste 8 zile. Când Ciocănescu și a cerut banii, Jidanul i-a răspuns:

— În nu pletesc! Mie mi-ur furat mașina. Nu pletesc!

Auzi filozofie jidovească! Poate el a vîndut'o cuiva și acum n'o plătește, spunând că furat'o cineva!..

Și când moare, înșală!

La Iași a sosit în 26 Oct. un Jidan din Bucovina, Iosef Kimmel. În ziua următoare l'au aflat în odaia dela hotel jos lângă pat, cu mâinile și picioarele legate și la gât așind o rană grea de tăietură de cuțit, din care curgea sînge.

Descoperit, el spune, că seara i-a bătut cineva în ușă, zicându-i: „Deschide, sunt dela poliție!“ A deschis. Streinul i-a dat una 'n cap, apoi una cu cuțitul în gât, și l'a legat și l'a lăsat acolo, furîndu-i tot ce-a avut. Și a avut 1100 dollari (230.000 Lei) și 20 mii Lei.

Cei ce îl cunosc, au spus poliției prin telefon, de-acolo din orașul lui, că nu poate fi adevărat ce spune, el n'avea de unde să aibă acei dollari, e un nighister urmărit de creditori, fiind mult dator, — el numai s'a făcut că l'au jefuit hoții, ca să mai scape de urmărirea creditorilor!

Și când „moare“, înșală și minte!

Numai un polițist din Iași îl crede tare și spune că trebuie să fie adevărat ce spune jupunul, — e Kloos, polițistul lui Manciu, cel ce a scăpat de glonțul lui Codreanu. Tot n'a învățat minte. Și acum se uită în gură la Jidani, ca la arhangeli și se închină lor...

Poșta Redacției.

Lui M. Gh. în L. Am cerșit cu răbdare scrișoarea dtale și, după spusele dtale, am văzut în primarul d'voastre un om ce știe jrică de jidani și e părtinitor lor, încât negreșit l'am fi arătat în foale, lumii, spre judecare. Dar când am ajuns la sfârșitul scrisorii, — ghi-cește tu dacă poți: cine-ți scrie? Spul că ai fost soldat 8 ani și jandarm 7 ani, așadar trebuia să fi un curajos, chiar dacă altfel ai fi fost din fire un fricos. Și acum când nici nu-ți trebuie curaj, ci fireasca bărbăție a omului nedreptății, — umilit de un primar cam slăbănog, în fața jidanului Pechter acum nu îndrăznești să iscălești aceea ce ne scrii! Vrei să ne războim numai noi cu primarul jidovit, dar de curva acela ne ar che-ma la răspuns, dovădind că el nu s'a abătut dela lege și dtă ne ai scris lucrurile țpa nem nu sunt, — apoi noi să n'avem pe cine arăta că ne-a dus în rătăcire.

Noi luăm spărarea cu cărul

Român față de ori-ce jidan ori jidovit, — dar cu o învoială: aceea ce ne scrie, să se poată adevări ori-când că e așa, și nu un neadevăr. Dacă ne-am încredințat că ai dreptate, — te ferim de neplăceri chiar și în fața judecății. Te povățuim noi cum. Ne sunt de adreptul urii! Românil, cari au, chiar în România, frică de Jidani. Dacă nu doreai să fii scris cu numele în foale, îți împliniam voia, dar scrișori neiscălitate cu numele adevărat, ori-cât ni se par de drepte și am pași în luptă pentru cele scrise în ele, — le aruncăm ca ne-venite la noi.

Na fiți așa de fricoși, Români, că prin asta prea le dați lor curaj!

On. „Cercul Ziaristilor Profesioniști“ din T. Severin. Ne scrieți: Am înființat o „Bibliotecă Profesională“ (cum o fi aceea? în ce se deosebește de alte Biblioteci?), care poate fi cercetată în mod gratuit de cetățenii orașului, — și ne cereți foile gratis pentru acel cerc, pentru cetățenii orașului. — Ne miră foarte mult cererea D'voastră. Ca ziaristi, nu știți ce greu există gazetele? Li se poate cere lor, ca să dea „Cercurilor“ de citire, așa-dar nu unul cetățean sărac, ci la sute de inși, cari se adună la un loc, pentru a citi, — lor foile să li se dea gratuit? D'apoi că dacă aceste cereri s'ar împlini, în tot satul s'ar afla un „binefăcător“ al poporului, al mulțimii, care să înființeze o „Casă de citire“ gratuită, apoi să dea o carte postală fiecărei foi ca să le trimită foala, și mil de sate, chiar de orașe ca T. Severin, pe urmă toată țara, ar putea citi pe gratis zeci de foi și zeci de reviste! Dar foile din ce ar mai trăi atunci?..

Iertați, iubiți frați, o astfel de cerere numai dela ziaristi nu am fi așteptat'o. Ne vin de acestea dela câte-un sat, unde cutare cărturar însufleșit cred că poate în felul acesta să capete vre-o 10—15—20 de fol de cinste pentru cetitorii de acolo, — și totdeauna le-am spus: Dacă DV. cari a-ți constituit o Casă de citire pentru zeci ori sute de membri, cereți foile pe de geaba, și vi le-am da, — cu ce drept am respinge cererea unui singuratic, setos și el de citire, care ne-ar spune că e sărac, nu poate plăti atâtea fol câte l'ar trage inima să cetească. Aceluia i-am face (cum facem noi și necerut, la toți jăranii și cărturarilor satelor) reducere de preț, — dar Societăților, Casinelor, Caselor de Citire, nici reducere de preț nu le facem. De aceea lau acolo parte mai mult, ca să poată plăti prețul întreg.

Dsate Moise Suci, care în 13 Oct. a pus 100 Lei la posta din Cunța, e rugat să ne dea adresa lui bună și să ne scrie ce să-i trimitem pentru cei 100 Lei ce ni-a trimis? I-am trimis foile dela 1 Oct. încoace, dar ni-au venit napol dela posta Cunța, ca necunoscut în acea comună. Pe cupon nu ni-a scris nimic, decât: Moise Suci, u. p. Cunța, j. Alba de Jos. De-o fi din alt sat, satul nu și-l'a scris. l'am oprit acum mersul foilor, până ne va da lămuriri și adresă bună.

Dsate Petru Nencu din T. Marc. Ai reclamat că ne-ai trimis în Septembrie 100 Lei. Banii n'au fost predați de poștă, dar nu avem adresa dtale, căci din foala de reclamă nu se vede. Scrie ne, și fi vor merge foile, dar așa, fără a fi cu comuna, nu putem face controls.

Din public.

Pentru Restaurantul „Bulevard“ (al dnei Mirowitz)

Loco.

Două dame, una necunoscută, alta cunoscută, am intrat azi în restaurant să luăm masa. Vine un chelner și întreabă: Cu ce pot servi? — I-am spus: Vrem să prânzim. Intrăceea detectiva! Missici face pe proprietară să ne îndrume la altă masă. spunându ne: Aci, la masa așternută, nu se poate, treceți dincolo..

Așa se vede că la acest restaurant femeile nu sunt bine văzute, numai bărbații, — așa femeilor nici nu li-i iertat a merge acolo, că nu vor fi servite.

Orăștie, la 4 Nov. 1925.

(569) 1—1

Cele două dame.

Lucrători pantofari

se angajează în lucru la: Dobroiu, în Orăștie, str. A. Vlad Nr. 2. (565) 1—3

De vânzare

în Orăștie, str. Mihal Viteazul (Drumul Jării) 16, o casă cu grădina, la loc cu învârtire bună. Informații: Str. G. Barișu, 1. (567) 1—2

Nr. 992—1925 adm.

Publicațiune.

Primăria comunei Căstău e-sarândează prin licitație publică dreptul de adunat vamă dela moara comunală mînată cu apă pe timp de 1 an, începînd din 1 Ianuarie 1926 până la 31 Decembrie 1926.

Licitația se va ținea în localul primăriei comunale la 22 Nov. 1925 ou începutul la orele 10 a. m., prin oferte închise și sigilate.

Prețul de strigare 30.000 Lei. Licitanții vor depune odată cu ofertele 10% vadiu și garanțiile necesare.

Eventuale înveeli se pot face cu oferentul și referitor la reedificarea morii, care este absolut necesară. Planul este aprobat.

Condițiile de licitație se pot vedea zilnic, în orele oficioase în cancelaria notarială din Căstău.

Căstău, la 25 Oct. 1925.

N. Stăneasă, notar.

V. Popoviciu, primar.

La subscrișul se află de vânzare o scărmanătoare de lână și un lup scărmanător, în stare bună, folosite puțin. (564) 2—3

Iesif Filimonescu, mecanic Orăștie, Calea M. h. Viteazul, 18

Cugetați odată:

„VERITABILUL FRANK“ cu rășnita de cofet, er li putut el câștiga — în locu lui e agă — atât de ușor simțitor, dacă gospodăriele nu l'ar fi recunoscut deja de mult călătorește se a-petioasă? Și se micș este reputația imitațiunilor sale față de el?

(449) 12-14

Cumpărați-vă

Neua Lega Comunală și județană

(Legea pentru Unificarea Adm. nistrativă) tradusă pe limba populară așa fel, că o poate înțelege și cel din urmă țaran, și își poate cunoaște astfel drepturile de cetățean la comună și la județ, și dreptul siujbașilor față de el.

Prețul: 30 Lei, trimisă franco-recomandat. Banii înainte. Cu „rambus“ nu se trimite. — A se cere la:

Administrația „Libertatea“

Vei fi dus în rătăcire

dacă în loc de veritabilul Spirit Diana cineva vrea să îți vîndă o marcă mai lefină, căci numai Spiritul-Diana este leacul de casă de mult probat ca bun. Instrucții de întrebare, pe fiecare sticlă.

(564) 2—21 (II)

Casă și pământ de vânzare se află în strada Baron Ursu Nr. 16, lângă Drumul Jării, Orăștie, constă din 2 camere, culină, șură de 16 m. lungă, cu două grajduri poșite, cu lumînă electrică, două șopruți mari închise, grădina, fântână, în cel mai frumos loc pentru economi, precum și 6 jugăre cadastrale pământ arător clasa I, în cel mai bun și mai frumos loc lângă oraș.

Informații la:

Teodor Vulpe

(559) 2—2

Orăștie, jud. Hunedoara.

Caut spre cumpărare:

un atelier complet pentru mecanic, să aibă Strung, mașină de șfredelit și mașină de jiluit. — A se adresa la administrația foș. (560) 14

Petri de moară

franceze, legate din bucăți, pentru mori: cu abori, gaz su-gativ, electrică, etc., și petri dintr'o bucată, pentru mori cu apă, precum și:

două mașini de făcut țigla mare, horjită, fâltuită, de țiment, — cu toate plăcile de lipsă, cu cari zilnic se poate face 800—1000 țigla foarte bună și frumoasă, se capătă la:

Depozitul de lemne de edificat și scânduri, țigle de acoperit:

(561) 2—3

Teodor Vulpe

Orăștie, (județul Hunedoara), Telefon 29 și 30 la locuință.

(563) 2—3

Avis!

Căldare de fier rachiu, se află în str. Romosului Nr. 23, la Kerol Hasatachek. lângă grajdul taurilor, în ori ce timp stă la dispoziție.

— Se mai află una căldare care s'ar putea da în folosință cu bir, la un sat unde sunt prune multe.